

WORLD BANK GROUP

Climatul investițional în Moldova

Chișinău,

9 aprilie 2015

Cuprins

- **Prezentare generală**
- **Permisele de construcție**
- **Comerț internațional și competitivitate**
- **Licențe, autorizări, certificare, evaluarea conformității**
- **Controale**
- **Impozitare**
- **Sistemul judecătoresc și soluționarea conflictelor**
- **Concluzii**

Prezentare generală

Raportul Doing Business 2015

- Moldova se plasează pe locul 63 din 189 de economii și a arătat o îmbunătățire cu 19 poziții

- Moldova a simplificat inițierea unei afaceri prin anularea cerinței capitalului minim. A simplificat plata impozitelor pentru companii, implementând un sistem electronic de depunere și plată a contribuțiilor de asigurare socială

- Moldova s-a apropiat de cele mai bune practici globale, trecând de la indicatorul de 55,9 în 2006 (cel mai vechi disponibil) la **66,60** în 2015

Indicatorul cumulativ DB „Distanța până la frontieră”

Cu toate acestea, are performanțe slabe la:

- Obținerea permiselor pentru construcții – a **175-a**
- Comerțul transfrontalier a **152-a**
- Conectarea la electricitate a **149-a**
- Plata impozitelor a **70-a**

Studiul privind mediul de afaceri și performanța întreprinderilor BEEPS – 2013

- În general, rezultatele arată o îmbunătățire a sentimentului de afaceri în toate 16 domenii ale climatului de afaceri măsurate de BEEPS

- Două domenii cu cele mai proaste scoruri – **corupția** și **instabilitatea politică**

- Sentimentul de afaceri s-a deteriorat în raport cu reglementările privind **transportul, vama și comerțul și electricitatea**

Studiul Cost of Doing Business (CODB) - 2014

- În general, percepția mediului de afaceri s-a înrăutățit în 2014 comparativ cu 2013

- Studiul a observat și îmbunătățiri, însă, persistă anumite deficiențe în ceea ce ține de **permisele pentru construcții, concurența neloială, precum și plățile neoficiale**

BEEPS:

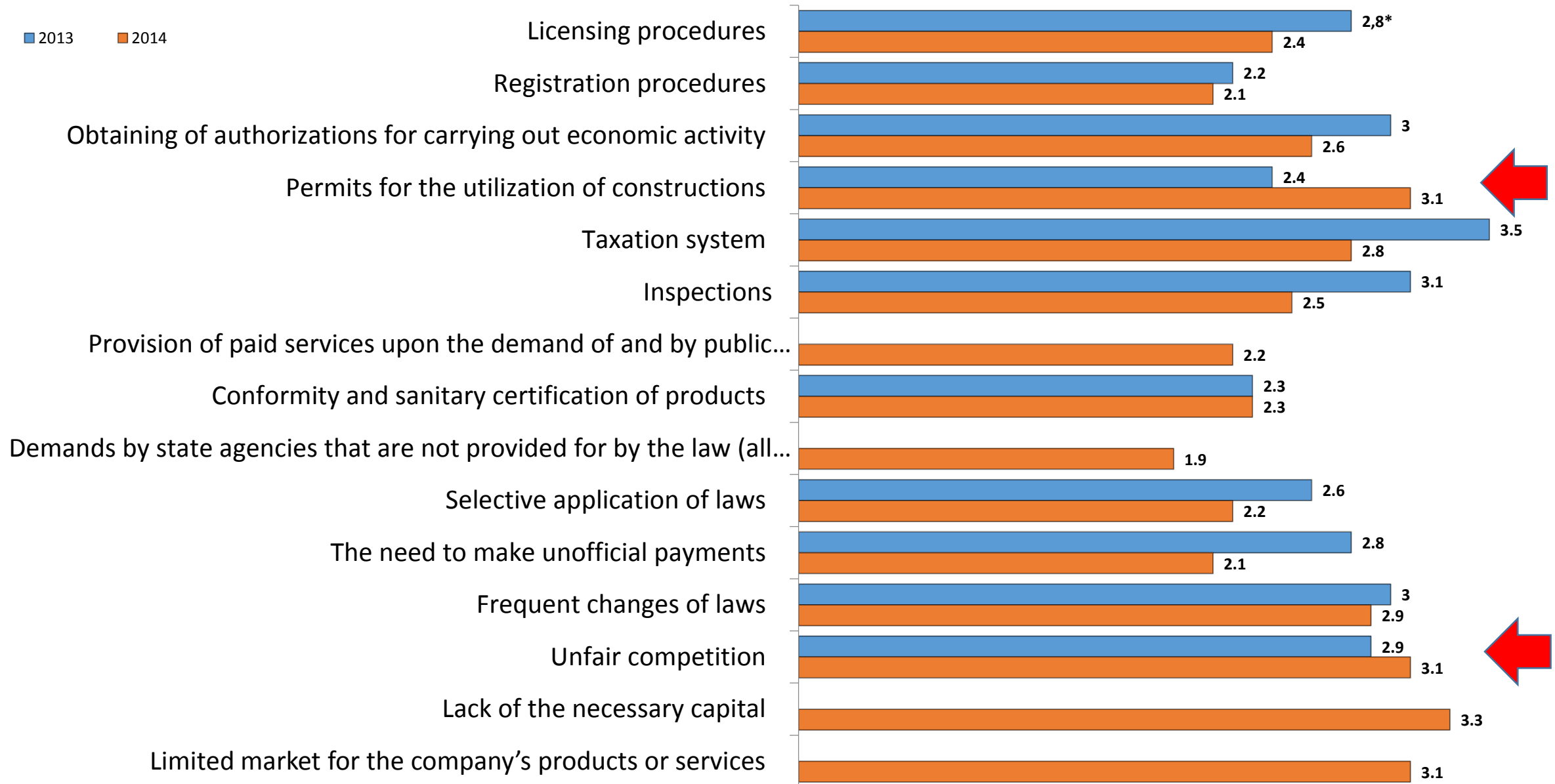
- Percepția **instabilității politice** și a **corupției** nu s-au schimbat mult, însă a sporit în importanță relativă în obstacolele în a face afaceri
- Instabilitatea politică a urcat de pe locul 3 în 2008 pe locul 1 în 2013, iar corupția de pe locul 6 pe locul 2
- Această schimbare reflectă volatilitatea politicii de coaliție pe parcursul ultimului an

The most severe problem ranks number 1, the least 16	Rank in 2008		Rank in 2013
Tax rates	2		4
Corruption	6		2
Electricity	11		5
Skills and education of workers	4		3
Access to finance	5		11
Crime, theft and disorder	8		13
Tax administration	10		10
Telecommunications	12		9
Courts	9		16
Access to land	1		15
Business licensing and permits	15		12
Transport	13		6
Labor regulations	16		14
Customs and trade regulations	14		7
Practices of informal economy competitors	7		8
Political instability	3		1

CODB 2014 față de cel din 2013 pe scurt

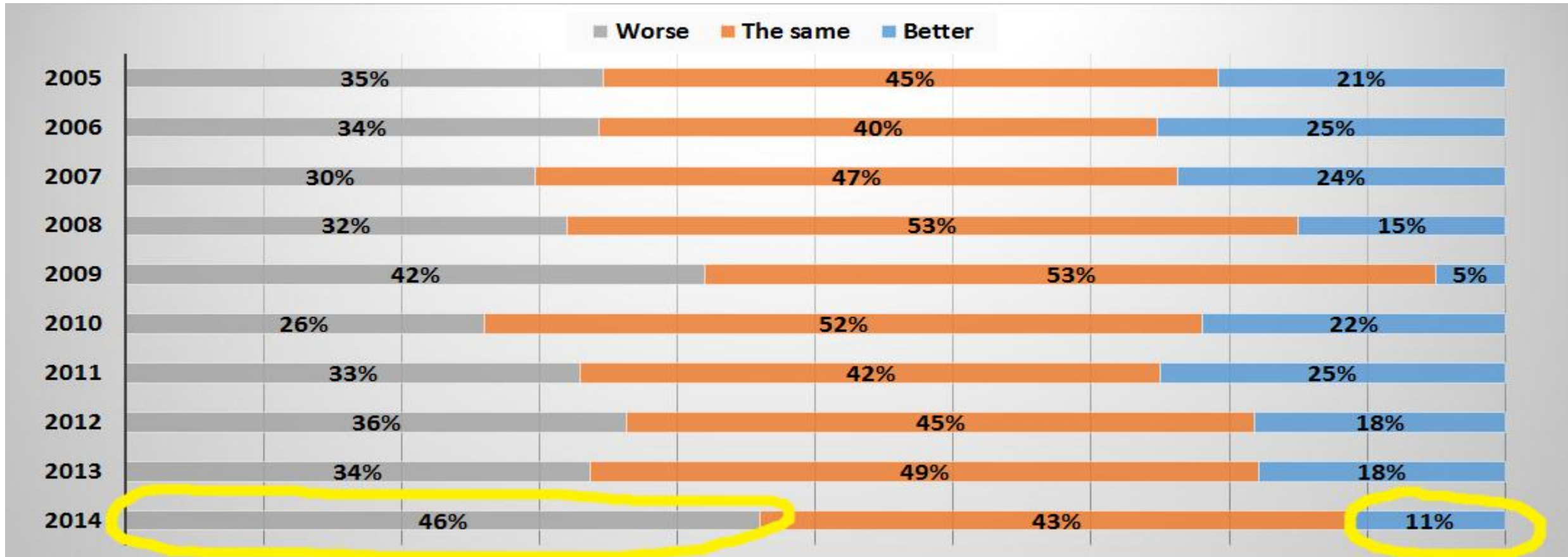
WORLD BANK GROUP

COBD: Practic fiecare al doilea respondent crede că mediul de afaceri s-a înrăutățit în 2014

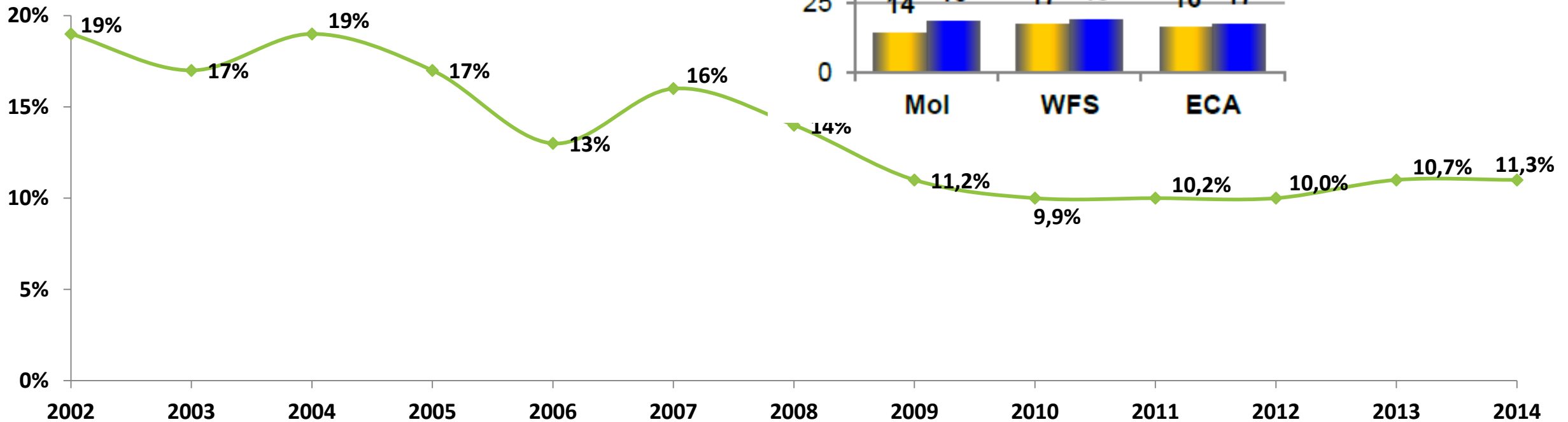
- **Climatul de afaceri s-a înrăutățit, în special pentru companiile care activează în comerț și în domeniul cercetării, dezvoltării, științei, juridic, notarial și consultanță**

BEEPS: Percentage of senior management's time spent dealing with public officials or public services

CODB: Cota de timp al administrației pentru a face față cerințelor birocratice ale guvernului s-a mărit ne semnificativ

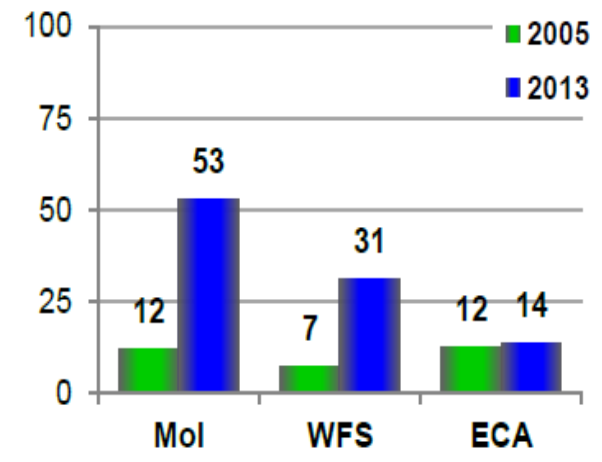

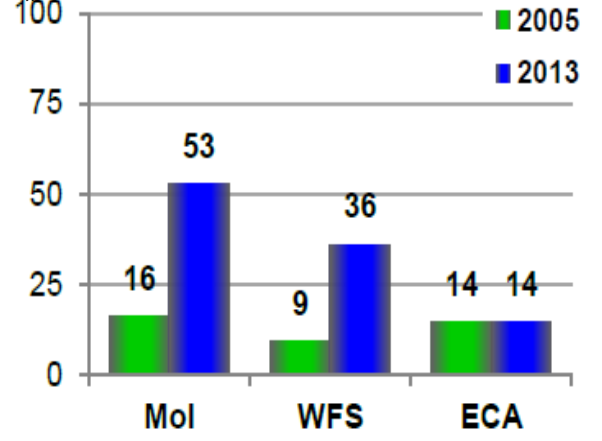
BEEPS: Percepția capturii de stat s-a înrăutățit considerabil între 2005 și 2013

- Percepțiile privind corupția la scară largă (captura de stat) cel mai probabil au fost influențate de „atacurile raider” din sectorul financiar, încercările de **preluări ostile** de către investitori netransparenți, ceea ce ar putea implica acțiuni frauduloase care afectează cel puțin patru instituții financiare, inclusiv una din cele mai mari bănci din Moldova; deteriorările dintr-o bancă importantă pentru sistem, care parțial aparține statului (Banca de Economii); și cazurile de corupție pe larg mediatizate cum ar fi **înregistrările** conversațiilor între fostul Prim Ministru și fostul Șef al Inspectoratului fiscal și alegerile de **concesie netransparentă** a aeroportului Chișinău.

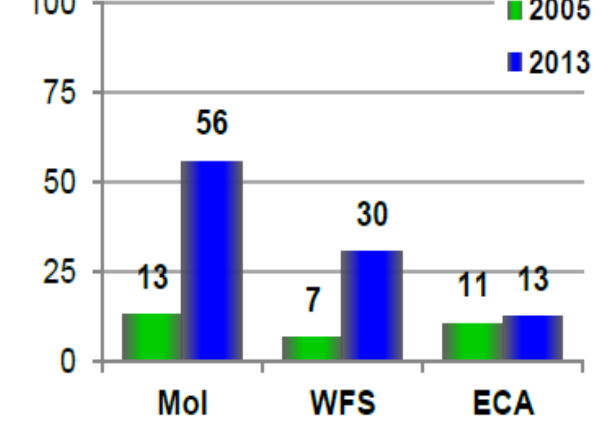
Plățile/cadourile individuale sau alte beneficii oferite funcționarilor pentru a primi anumite avantaje
Procentul respondenților care au indicat că cadourile/plățile au un impact „moderat”, „major” sau „decisiv”

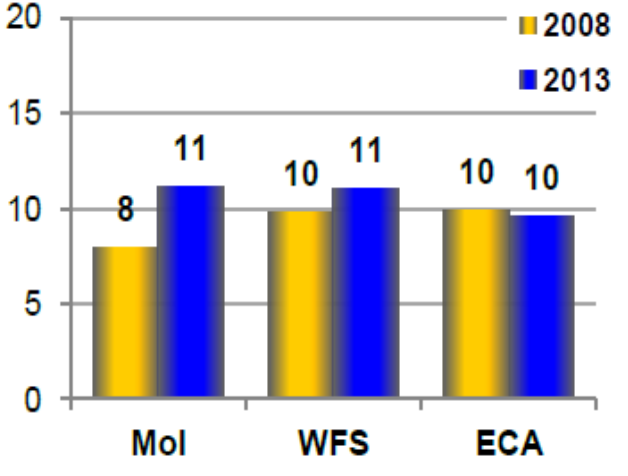
Plățile/cadourile individuale sau alte beneficii oferite funcționarilor APL pentru a primi anumite avantaje
Procentul respondenților care au indicat că cadourile/plățile au un impact „moderat”, „major” sau „decisiv”

Plățile/cadourile individuale sau alte beneficii oferite deputaților pentru a primi anumite avantaje
Procentul respondenților care au indicat că cadourile/plățile au un impact „moderat”, „major” sau „decisiv”

Plăți neoficiale: Contracte guvernamentale – companiile care au raportat efectuarea a astfel de plăți
Procentul valorii contractului tipic plătită pentru a asigura un contract guvernamental

Permise pentru construcții

Raportul Doing Business 2015 – economia a 175-a din 189 în soluționarea permiselor pentru construcții

Obținerea permiselor pentru construcții

Procedura (număr)

Time (days)

Cost (% of warehouse value)

CODB

- Costul pentru construcția unei noi clădiri este aproape de 2 ori mai mare decât pentru renovarea clădirilor existente. Cu toate acestea, plățile neoficiale pentru renovare sunt practic de 9 ori mai mari

- Timpul trecut corelează în mod direct cu **plățile neoficiale**: mai puține zile pentru a obține permisele – mai mulți bani plătiți neoficial

- În general, practic fiecare a doua companie a raportat experiență cu **plățile neoficiale** către anumite autorități de stat

Moldova	Înrăutățire		Înrăutățire	
	cu	Europe & Central Asia	cu	OECD
27.0	 40.3%	16.1	 56%	11.9
247.0	28.4 %	176.8	39.4 %	149.5
0.8		5.0		1.7

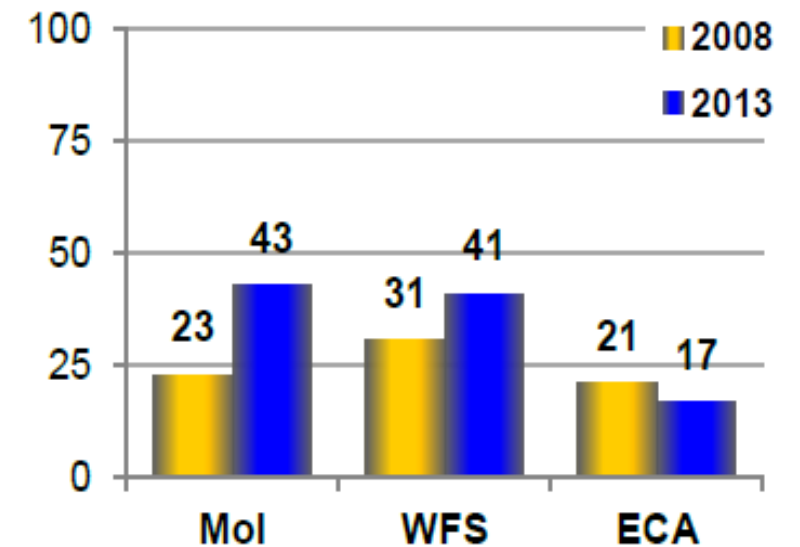
Începerea lucrărilor de construcție	Timp			Costuri		
	Timp, ore	Timp, zile	Plăți neoficiale	Gama de costuri divulgată	Plăți neoficiale	Gama de costuri divulgată
Construcția unei clădiri noi	301	57	786	229.9 – 1839.1	35	15.3 – 76.6
Renovarea clădirilor existente	73	29	479	15.4 – 1877.4	308	15.3 – 1992.3

CODB: Costul oficiale pentru darea în exploatare a unei clădiri noi este practic de două ori mai mare, iar costurile neoficiale sunt practic de opt ori mai mari decât pentru darea în exploatare a unei clădiri reparate

	Timp		Costuri			
	Timp, ore	Timp, zile	Plăți neoficiale	Gama de costuri divulgate	Plăți neoficiale	Gama de costuri divulgate
Darea în exploatare a obiectului						
Construcția unei clădiri noi	112	30	449	13,8 – 4214,5	367	76,6 – 2836,2
Repararea clădirilor existente	62	53	288	7,7 – 1226,1	46.8	15,3 – 383,1

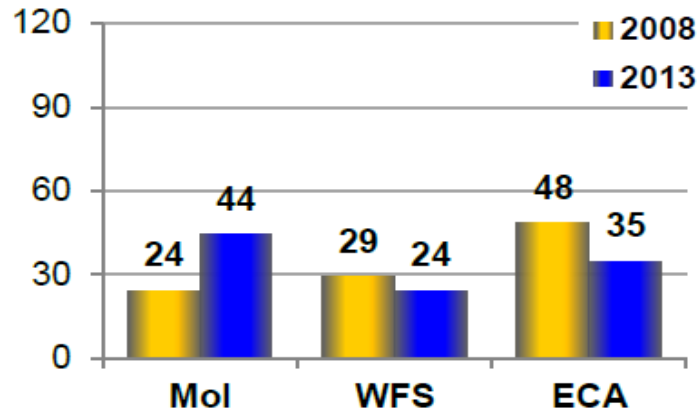
BEEPS: Permisele pentru construcții – companiile trebuiau să ofere plăți informale

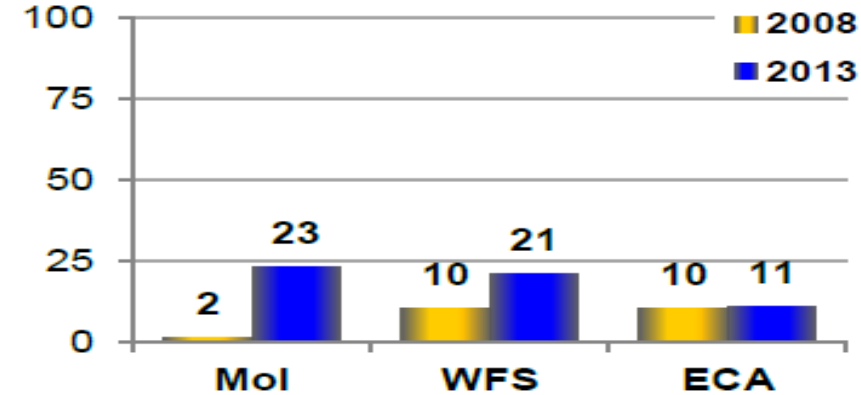
CODB: După finalizarea lucrărilor de construcție, au fost necesare cel puțin 30 de zile în plus pentru a da clădirea în exploatare

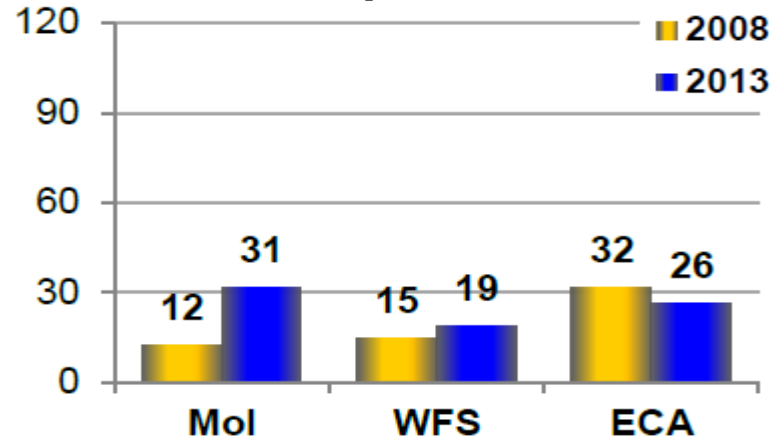
BEEPS: Timpul de așteptare pentru conexiunile la energia electrică

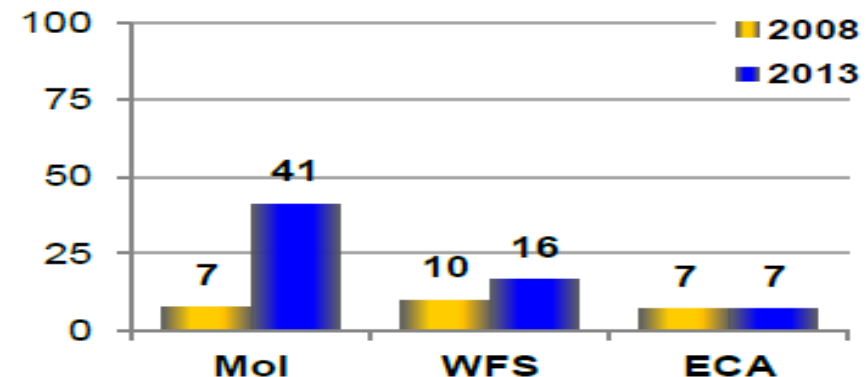
BEEPS: Conexiunile la energia electrică - companiile trebuiau să ofere plăți informale

BEEPS: Timpul de așteptare pentru conectarea la apă

BEEPS: Conectarea la apă - companiile trebuiau să ofere plăți informale

Comerț internațional și competitivitate

Raportul Doing Business 2015 – economia a 152-a din 189 în comerțul transfrontalier

WORLD BANK GROUP

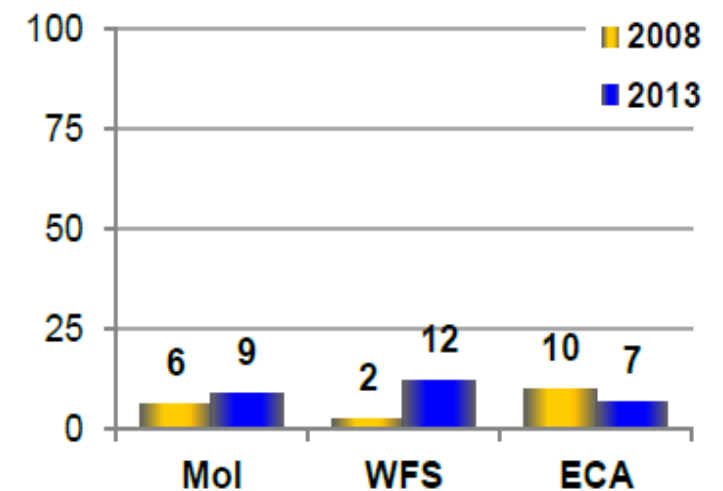
Comerțul transfrontalier	Moldova	Înrăutățire		Înrăutățire	
		CU	Europa & Asia Centrală	CU	OCED
Acte de export (numărul)	9	2,0%	7	53,3%	4
Timpul de export (zile)	23,0		23,6	54,3%	10,5
Acte de import (numărul)	11	27,2%	8	63,6%	4
Timpul de import (zile)	27	4%	25,9	64,4%	9,6

CODB:

- Cele mai mari îngrijorări s-au referit la **taxele mari** pentru procedura de control vamal, **condiții neechitabile** pentru importatori, precum și **corupția** ofițerilor vamali
- Companiile au indicat că plățile neoficiale reprezintă aproximativ 21% din costurile totale
- Costul total pentru procedurile vamale a crescut cu 33% comparativ cu 2013
- Companiile din zonele urbane au plătit mai mult comparativ cu zonele rurale, acei din partea centrală mai mult comparativ cu zonele de nord și sud, companiile mai mari mai mult comparativ cu companiile mai mici, și entitățile străine au plătit sume mai mari comparativ cu proprietarii din țară

BEEPS: Licența de import – Mite

Percentage of firms indicating an informal gift was expected

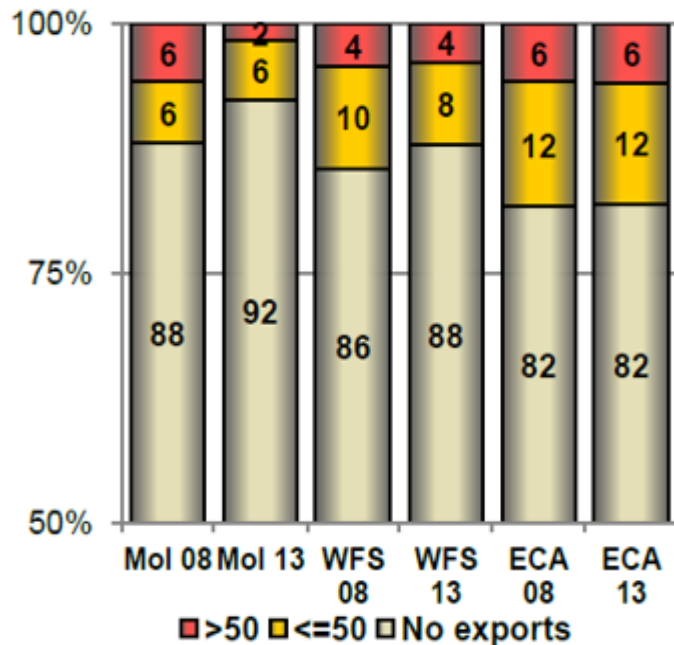

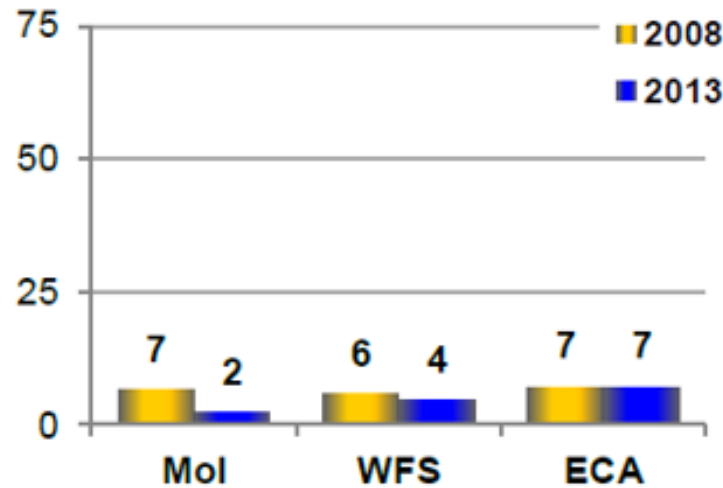
BEEPS: Exportul s-a concentrat în câteva mâni – proporția respondenților care au primit peste 50% din vânzări din exporturi directe a descrescut de la 6% la 2%

- Procentul companiilor care nu efectuează exporturi directe a crescut de la 88% la 92%. Aceasta ar putea indica că creșterea exporturilor este concentrată într-un număr mai mic de companii, ceea ce ar restricționa creșterea economică mai mare promovată de Guvern și dezvoltarea generală a întreprinderilor mici și mijlocii

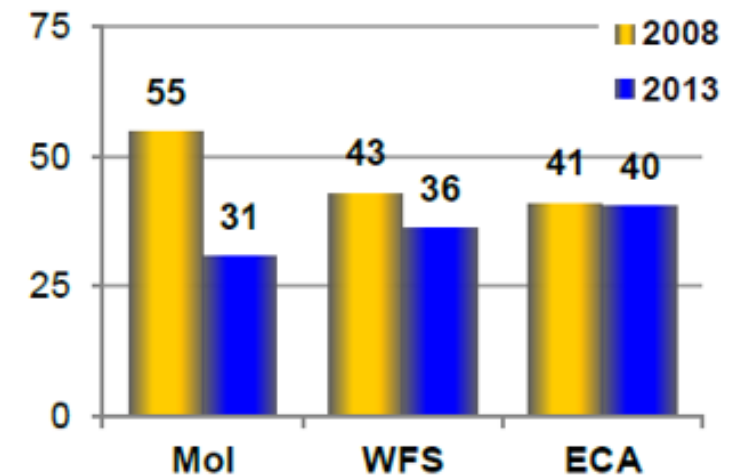
Direct Exports: Distribution of Firms
Percentage of firms that had no sales, 50% or less, or more than 50% of annual sales from exports

Direct Exports - All Firms
Percentage of total sales coming from direct exports

Direct Exports - Firms with Sales from Exports
Percentage of total sales coming from direct exports

BEEPS: Numărul companiilor care se confruntă cu probleme în respectarea reglementărilor vamale a scăzut, cu toate acestea, importanța relativă a reglementărilor vamale ca o problemă a crescut, de pe locul 14 în 2008 la locul 7 în 2013

	Rank in 2008	Rank in 2013
Tax rates	2	4
Corruption	6	2
Electricity	11	5
Skills and education of workers	4	3
Access to finance	5	11
Crime, theft and disorder	8	13
Tax administration	10	10
Telecommunications	12	9
Courts	9	16
Access to land	1	15
Business licensing and permits	15	12
Transport	13	6
Labor regulations	16	14
Customs and trade regulations	14	7
Practices of informal economy competitors	7	8
Political instability	3	1

- Comerțul internațional a fost afectat de lipsa de transparență și previzibilitate în regulile de joc, inclusiv deficiențe cu ordinele vamale nepublicate, procesele de evaluare a importurilor și dialogul public-privat slab
- **Cu toate acestea, Serviciul Vamal și Guvernul întreprind eforturi de a redresa situația**
- Serviciul Vamal recent a **îmbunătățit** dialogul public-privat, transparența, declarațiile vamale electronice pentru exporturi și importuri, controalele în bază de riscuri și procedurile de raționalizare pentru 64 de “operatori economici autorizați”
- Serviciul Vamal și-a **consolidat** colaborarea pe plan internațional și a propus **o agendă a reformelor** destul de ambițioasă

- Licențe
- Autorizări
- Certificate
- Evaluări a conformității

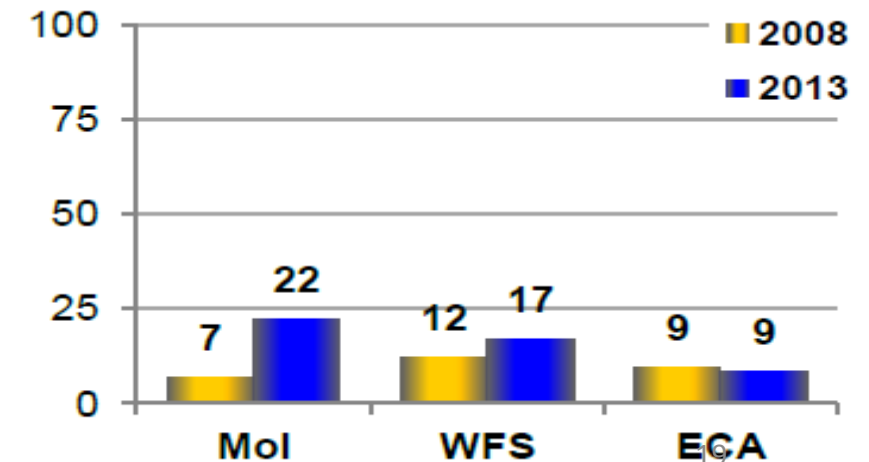
CODB: Timpul pentru obținerea unei licențe s-a redus cu 22% în 2014, cu toate acestea costurile au crescut cu 36%

Companiile au specificat **plăți neoficiale** (aproximativ 22% din costurile totale din CODB) și 15% creștere în BEEPS

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cota întreprinderilor subiecte al licențierii	58%	56%	68%	71%	61%	61%	52%	49%	37%
Numărul mediu de licențe	1,9	1,8	1,6	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4
Timp pentru obținerea unei licențe, zile	20	20	18	20	22	18	16	18	14
Costul mediu, \$	273	286	301	193	270	240	266	294	401,6
Cota plăților neoficiale, %	9%	8%	10%	15%	14%	7%	9%	8%	1,3%

	Cota	Cost, sub-model	Gama de cost divulgată
Taxa pentru a obține licența	93,8%	348,4	0,8 – 19 923,4
Expertiză și evaluare	18,8%	193,6	4,6 – 2298,9
Plăți pentru servicii notariale	20,4%	57,5	0,9 – 766,3
Plăți avocaților și intermediarilor	1,6%	33,9	9,2 – 92
Costuri de transport	39,1%	59,8	38,3 – 352,5
Plăți neoficiale	1,3%	212,7	0,8 – 2758,6
Total costuri		941,9	1,8 – 20 076,6

BEEPS: Licențe de funcționare – Mite
Procentul companiilor care au indicat că trebuiau să ofere **un cadou informal**

CODB: Timpul pentru obținerea autorizărilor a scăzut cu 11%, iar costurile au crescut cu 8% comparativ cu 2013

- Percepția generală a procedurilor și condițiilor este că în 2014 nu s-au observat îmbunătățiri, iar companiile se confruntă cu aceleași dificultăți: **proceduri birocratice, îndelungate și costisitoare**
- Companiile au menționat **plăți neoficiale**, care reprezintă aproximativ 15% din totalul costurilor

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cota companiilor care solicită autorizări	56%	76%	78%	78%	80%	71%	71%	63%
Timp necesar pentru a obține o autorizare, zile	14	16	16	17	13	13	15	13,3
Costul mediu, \$	147	212	210	283	198	224	215	231,9

	Cotă	Cost, sub-model	Gama de costuri divulgată
Taxă pentru obținerea autorizării	78%	237	1,4 – 10 957,9
Expertiză și evaluare	13%	143	3,8 – 2452,1
Plata serviciilor notariale	9%	35	3,8 – 306,5
Plăți avocaților și intermediarilor	1%	229	137,9 – 766,3
Costuri de transport	34%	45	0,2 – 2298,9
Plăți neoficiale	7%	121	15,3 – 383,1
Total costuri		810	0,5 – 10 957,9

CODB: Costul de obținere a certificatului de conformitate pentru echipamente a crescut cu 209%, iar timpul – cu 22%

- Cu cât mai mare e compania, cu atât mai mare e cota acelor care procură echipamente. Cota companiilor cu proprietari străini care procură echipamente este mai mare decât cea a proprietarilor naționali
- 60% din companiile care au procurat echipamente dețin certificate de conformitate cu standardele moldovenești. În 87% de cazuri echipamentele erau însoțite de certificate, în timp ce 13% din companii și-au obținut singure certificatele

Timp și cost	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Gama de costuri divulgată
Timp pentru a obține un certificat de conformitate, zile	13	13	12	12	13	12	10	9	11	
Costul mediu, \$	70	73	56	-	-	35	62	75	232	7,7 – 1149,4

CODB: Timpul petrecut pentru obținerea certificatului de conformitate s-a redus, în timp ce costurile au crescut

- Costurile au crescut cu 6% și 151% respectiv pentru linia (sortimentul) de producere și loturile de bunuri
- 81% din respondenți au menționat că nu s-au produs îmbunătățiri din 2013; în general, principalele îngrijorări țin de **durata procedurii și tarifele înalte**
- Companiile relevă anumite **plăți neoficiale**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Gama de costuri divulgată
Timp necesar pentru a obține un certificat pentru Linia (sortimentul) de producere, zile	13,2	13,1	17,8	13,6	13,0	16,6	11,7	10,7	
Costuri pentru obținerea unui certificat pentru Linia (sortimentul) de producere, \$	133	234	217	192	158	191	158	167,4	3,8 – 2337,2
Timp necesar pentru obținerea unui certificat pentru loturi de bunuri, zile	13,8	7,5	11,2	13,3	11,7	12,1	10,3	9,8	
Costuri pentru obținerea unui certificat pentru loturi de bunuri, \$	179	149	174	160	83	145	124	311,3	7,7 – 766,3

Obținerea unui certificat de conformitate	Cost	Gama de costuri divulgată
Plăți oficiale, inclusiv expertiza, \$	191	1,5 – 2298,9
Costuri de transport, \$	16	0,7 – 1149,4
Plăți neoficiale, \$	8	0 – 306,5
Total costuri, \$	215	0,7 – 2298,9

CODB: Costurile pentru obținerea unei autorizări sanitare au crescut cu 44%, iar timpul - cu 73% comparativ cu anul 2013

- Cel puțin 47% de companii sunt obligate să obțină autorizări sanitare pentru bunuri sau servicii
- Companiile au relevat anumite **plăți neoficiale** în valoare de aproximativ 31% din costurile totale

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Timp pentru obținerea autorizării sanitare, zile	11	13	13	10	8	8	6	10,4
Costuri pentru obținerea autorizării sanitare, \$	66	71	104	97	67	94	71	102

Obținerea autorizării sanitare	Cota	Cost sub-model	Gama de costuri divulgată
Plăți oficiale	92%	89	2,6 – 919,5
Plăți avocaților și intermediarilor	4%	44	11,5 – 229,8
Cheltuieli de transport	47%	22	0,2 – 153,3
Plăți neoficiale	11%	70	7,7 – 383,1
Total costuri, \$		225	0,9 – 934,9

Controale

CODB: Mai multe companii au fost supuse controalelor și cu 42% mai frecvent

- Practic fiecare a patra companie a raportat 6 și mai multe vizite a diferitor organe de control de stat
- Fiecare a 9-a companie consideră că frecvența controalelor a crescut
- Cele mai mari cheltuieli (sanctiuni) au fost impuse companiilor după ce au fost verificate de Inspectoratul fiscal
- 83% din companii consideră că procedurile și condițiile controalelor nu s-au îmbunătățit în 2014 comparativ cu 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Numărul mediu de controale per companie	10,3	8,7	9,0	8,2	7,9	4,2	5,2	3,6	6,5
Timpul mediu total al controalelor anuale, zile	15	16	19	10	15	6,5	6,3	4,7	4,5

CODB: Numărul, frecvența și durata controalelor a crescut practic în cazul tuturor organelor de control comparativ cu 2013

WORLD BANK GROUP

ORGANUL DE CONTROL	Cota companiilor controlate, %				Frecvența				Numărul zilelor per vizită			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Inspectoratul fiscal	67	74	54	58	1,5	1,7	1,4	1,9	2	2,9	2,8	1,5
Serviciul pompieri	54	53	42	56	1,2	1,3	1,2	1,4	1,2	0,6	0,4	0,3
Serviciul sanitar-epidemiologic	23	31	18	48	1,5	1,6	1,6	1,9	1,7	0,6	0,4	0,4
Poliție	23	31	22	41	1,9	1,7	1,5	3,9	1,3	0,5	0,3	0,3
Poliția rutieră	20	23	20	10	3	2,8	3,8	6,1	0,7	0,5	0,1	0,4
Organele de supraveghere a prețurilor	7	11	8	5	1,8	1,2	1,5	1,1	1,6	0,7	1,1	0,8
Organele de supraveghere a standardelor	9	16	10	18	1,5	1,1	1,3	1,3	1,5	0,8	1,3	0,5
Organele control ecologic	6	17	13	22	1,3	1,2	1,2	1,4	1,3	0,4	0,4	0,3
Autoritățile de licențiere	27	15	9	12	1,3	1,1	1,1	1,2	1,2	0,7	0,9	0,3
Centrul național anti-corupție	14	22	11	8	1,3	1,3	1,1	1,8	1,7	1,1	2,3	2,3
Alte ministere și agenții	13	13	19	10	1,5	1,4	1,2	1,5	1,5	1	1,3	2,6
Autorități locale	14	27	24	20	1,7	1,5	1,3	2,7	1,3	0,5	0,4	0,5
Inspecția muncii	35	54	48	40	1,4	1,4	1,2	1,4	1,5	0,7	1,7	0,6

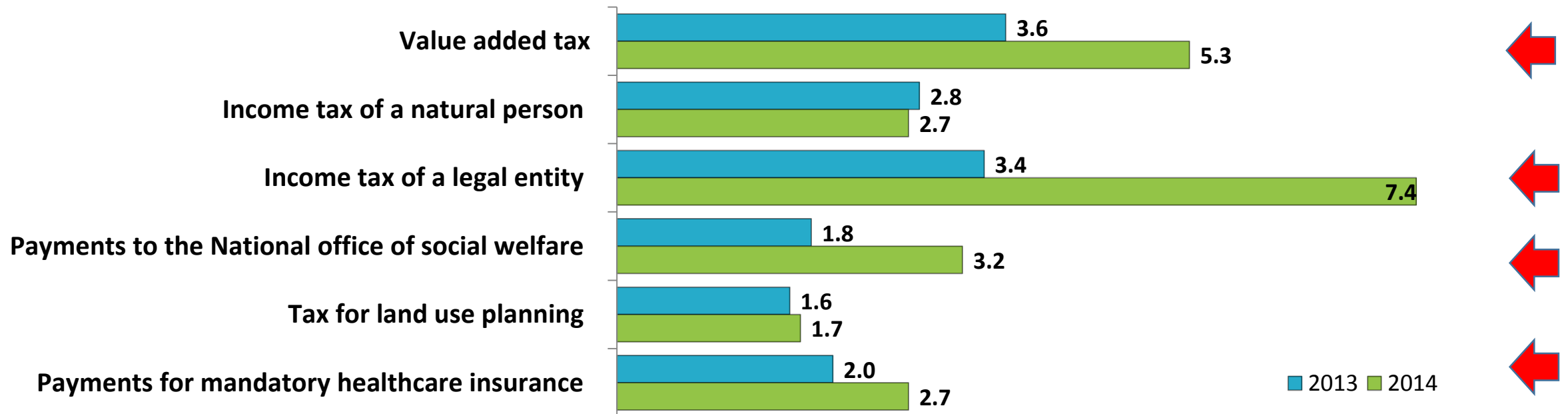
Impozitare

CODB: Timpul necesar pentru a prezenta un raport a crescut pentru practic toate tipurile de impozite

WORLD BANK GROUP

- Cea mai semnificativă creștere a fost înregistrată pentru **impozitul pe venit** a persoanei juridice (s-a dublat), plățile către **CNAS și TVA**
- Companiile specifică drept cele mai importante probleme **valorile înalte ale impozitelor, penalitățile înalte** pentru evidența contabilă și raportare, precum și **procedurile neclare de impozitare**
- Procentul companiilor care au nevoie să angajeze un contabil pe timp deplin a crescut cu 9%, atingând nivelul de 73%

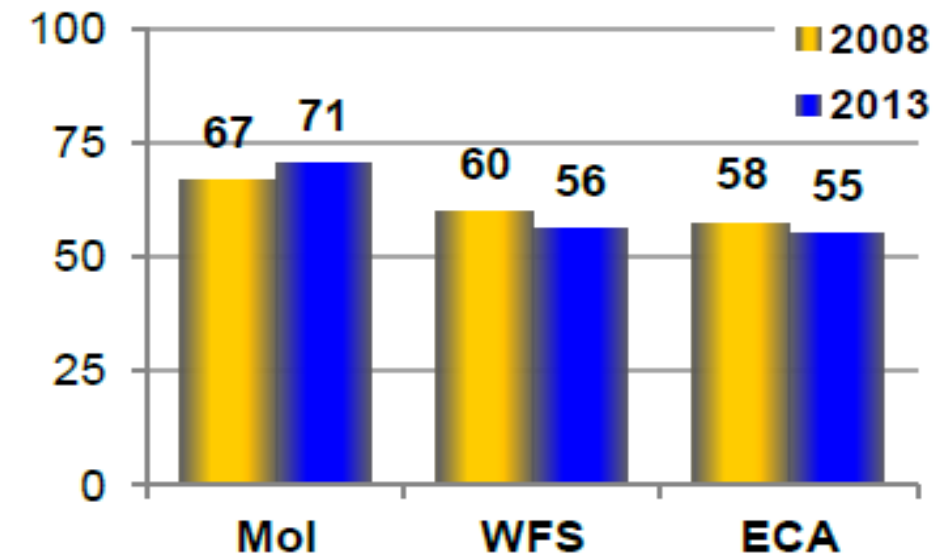

BEEPS: Procentul companiilor care au menționat că administrarea fiscală ar fi o problemă a scăzut, însă o analiză mai profundă arată că companiile au reușit să se ajusteze la mediul curent și relevă domenii unde ar putea avea loc îmbunătățiri

- În timp ce frecvența de mituire în soluționarea întrebărilor de impozitare nu s-a schimbat, procentul companiilor care sunt supuse controalelor a crescut ușor
- **Îngrijorările** în acest sens includ: o abordare rigidă adoptată de autoritățile fiscale, bazată pe controale stricte și neconsecvențele în actele normative; lipsa de consecvență în aplicarea amenzilor și penalizărilor; și ineficiențele în sistemul de soluționare a disputelor fiscale și în administrarea cererilor de rambursare a TVA, precum și alegerile frecvente de corupție
- Au fost menționate anumite **îmbunătățiri** în abordarea și performanța MSTI ca urmare a schimbării administrației în mai 2013. Ministerul Finanțelor a solicitat Băncii Mondiale **sprijinul său în reformarea administrării fiscale**, care caută să consolideze conformarea voluntară, să îmbunătățească eficiența și să reducă costurile de tranzacționare pentru contribuabili

Percentage of firms indicating they were inspected

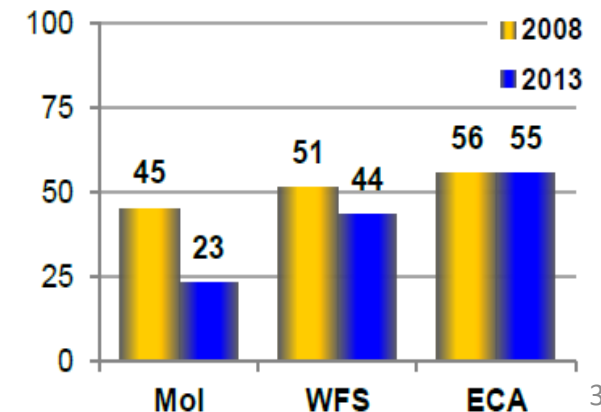
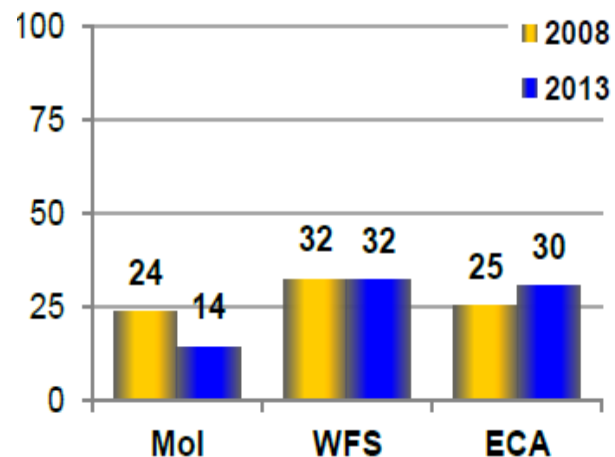
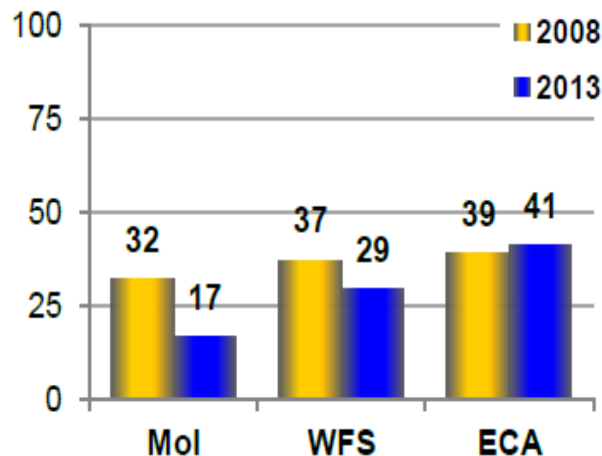

Sistemul judecătoresc și soluționarea conflictelor

BEEPS: Întreprinderile au părere mai negativă despre funcționarea sistemului judecătoresc în 2013 decât în 2008

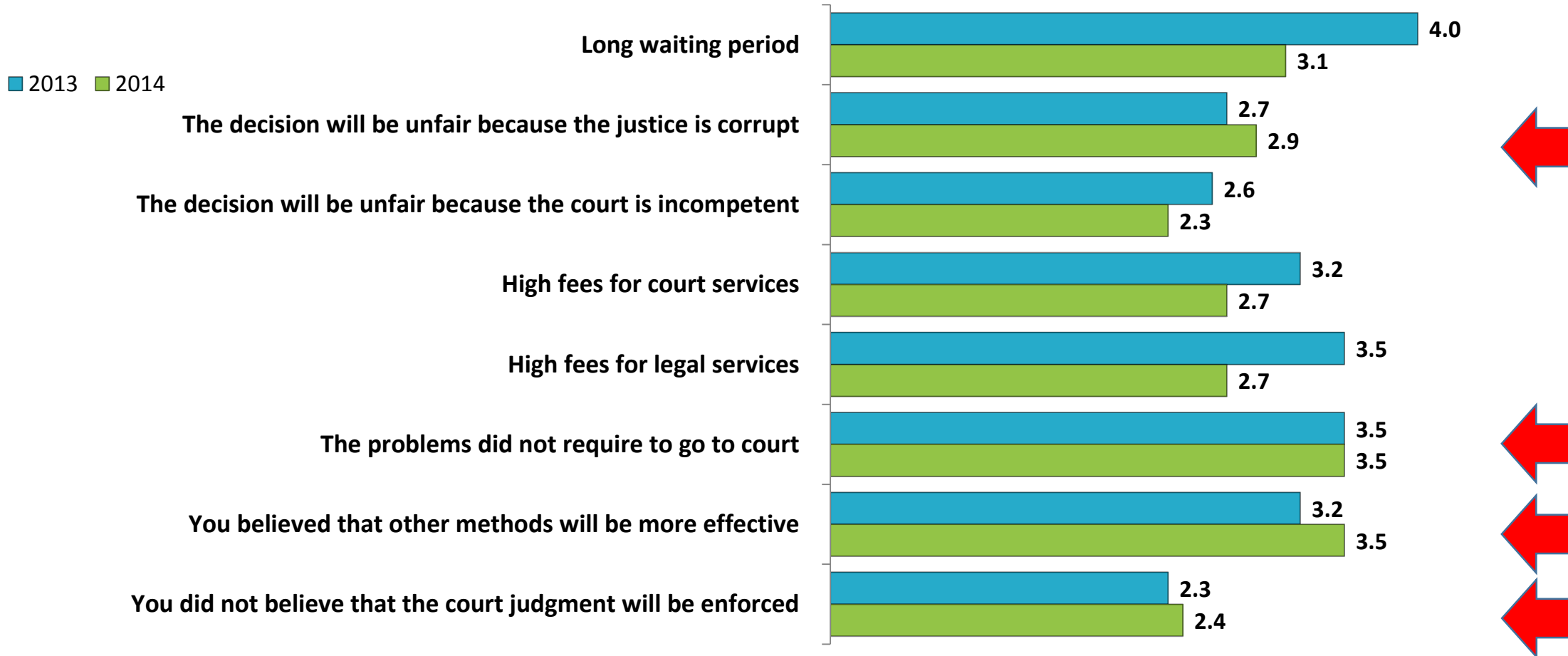
- Proportia companiilor care au raportat că sistemul judecătoresc este „corect, imparțial și necorupt” și că sistemul judecătoresc este „prompt” a scăzut cu aproape o jumătate (de la 32% la 17% în primul caz, și de la 24% la 14% în cazul al doilea)
- Mai puține companii apelează la sistemul judecătoresc – în 2008 22% din companii s-au adresat în instanță pe parcursul ultimilor 3 ani față de 14% în 2013
- Mai puține companii au menționat că sistemul judecătoresc este capabil să pună în aplicare deciziile pe care le emite – scădere de la 45% la 23%
- Aceste rezultate indică clar că companiile simplu preferă să evite instanțele ori de câte ori este posibil, din cauza unui nivel extraordinar de redus de încredere în sistemul judecătoresc, deoarece instanțele continuă să reprezinte probleme importante pentru calitatea generală a guvernării și protecția drepturilor la proprietate în țară

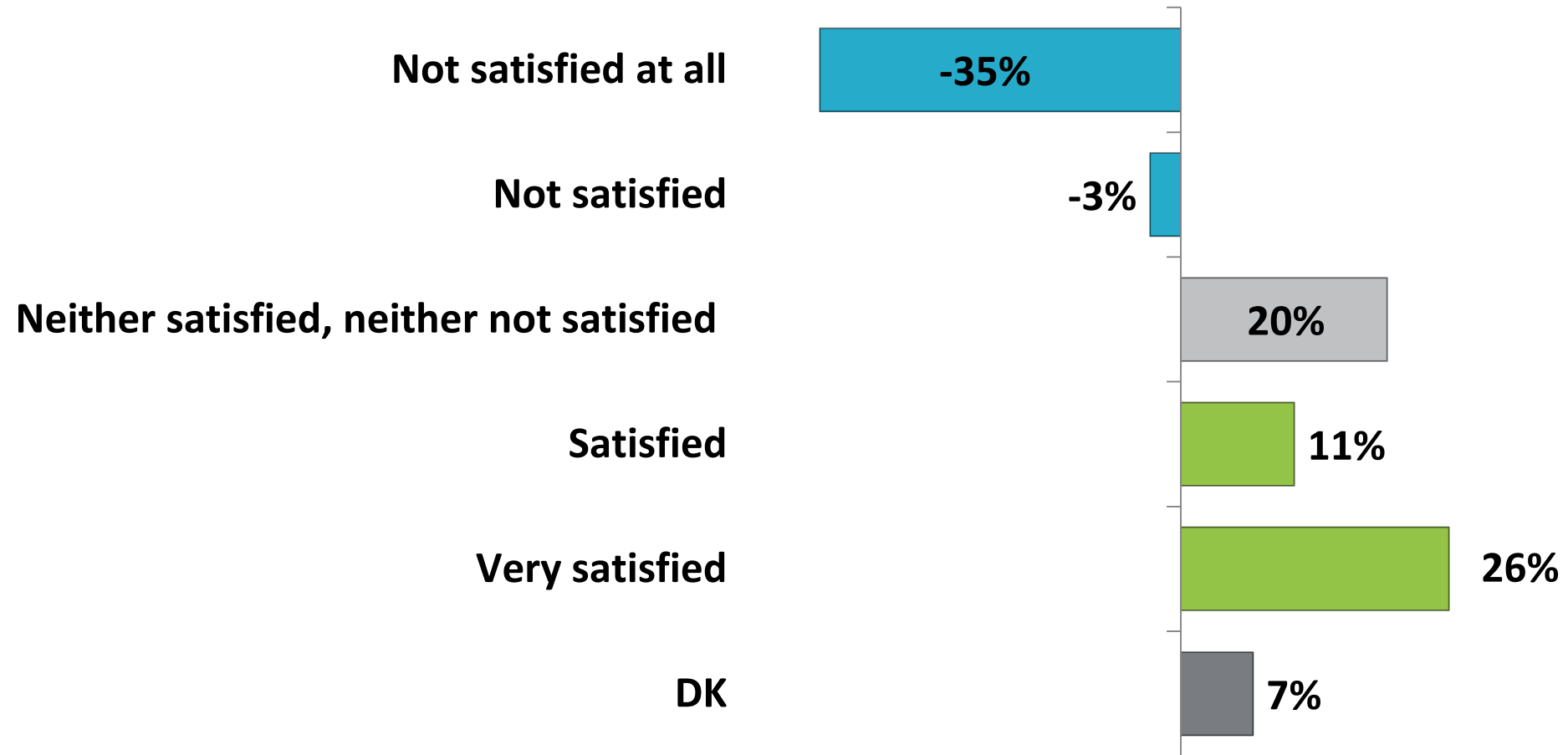
CODB: Motive pentru neapelarea la instanțe pentru soluționarea conflictelor

- Companiile au percepția că problema nu necesită adresare în instanță
- Companiile consideră că există metode mai eficiente, iar procesul judiciar este birocrat
- Corupția din sistemul judecătoresc va duce la o decizie incorectă
- Companiile nu cred în aplicare hotărârii instanței de judecată

CODB: 38% din companiile care au apelat la instanțele judecătorești, sunt nemulțumiți

Concluzii

- constatările raportului *Doing Business 2015*, studiului *Cost of Doing Business 2014* și studiului *Business Environment and Enterprise Performance 2013* relevă tendințe pozitive, precum și unele semnale negative care s-au produs în Republica Moldova pe parcursul anului 2014

- S-au realizat progrese în ultimii ani, cu toate acestea, climatul investițional se caracterizează de un șir de deficiențe și constrângeri considerabile

- Moldova progresa, însă pasul îmbunătățirilor și schimbărilor este destul de lent, ceea ce este neconsecvent cu aspirațiile Moldovei de integrare europeană, iar țara rămâne în urma concurenților săi regionali sau globali

- Competitivitatea companiilor din Moldova rămâne constrânsă de un mediu de afaceri caracterizat de incertitudine de reglementare, concurență restrânsă, vidul de implementare a reglementărilor de facto și de jure, reglementare și controale excesive ceea ce duce la costuri înalte de tranzacționare și climat investițional restrictiv pentru ISD. Aceasta subminează considerabil performanța de exporturi ai țării și creșterea investițiilor

- Provocările de facilitare a comerțului au impact direct asupra comerțului extern al Moldovei și competitivitatea industriilor. Așadar, importanța competitivității în exporturi, diversificarea și sustenabilitatea sunt critice. Climatul de afaceri împovărat implică costuri adiționale pentru companii, ceea ce le face necompetitive pe piețele Europei, precum și alte piețe

- Noul Guvern va trebui să-și lărgască activitatea în agri-business pentru a continua reformele în siguranța alimentelor, să raționalizeze piețele de mijloace de producere și produse finite, precum și să soluționeze constrângerile de concurență în lanțul valoric agricol

- Noul Guvern are nevoie de o agendă clară de reformă pentru a îmbunătăți climatul investițional în domeniile eliberării permiselor de construcții, comerțului transfrontalier, conectarea la electricitate și plata impozitelor

- Investițiile străine directe (ISD) sunt cruciale pentru dezvoltarea economică a țării, creând bunăstare și îmbunătățind viețile fiecărui cetățean, astfel încât Guvernul trebuie să **revizuiască politica investițională** pentru a îmbunătăți climatul investițional pentru a atrage și reține investițiile, în rândul altora, incorporând în legislație prevederi privind mecanismul de soluționare a plângerilor investitorilor, acordul de investiții și impozitare avansată. Crearea unui mecanism formal pentru deservirea investitorilor și soluționarea acestor probleme ar putea servi drept instrument forte în restabilirea încrederii investitorilor

- Guvernul trebuie să soluționeze **corupția, instabilitatea politică și nivelul redus de încredere** în sistemul judecătoresc, având în vedere că instanțele continuă să cauzeze probleme importante în raport cu calitatea generală a guvernării și protecția drepturilor de proprietate în țară

- **Captura de stat și plățile neoficiale** reprezintă una din problemele majore pentru dezvoltarea climatului investițional și a sectorului privat, iar acestea trebuie eradicate

- Procedurile ce țin de obținerea permiselor și licențelor, evaluarea conformității și certificarea sunt excesiv de împovărătoare pentru agenții economici, împiedicând astfel competitivitatea generală a companiilor moldovenești; Guvernul trebuie să **revizuiască cadrul de reglementare** și să acopere toate **vidurile de implementare**

- Controalele trebuie să se **bazeze pe abordarea bazată pe riscuri** și să fie **publicate din timp** pe portalul Guvernului, asigurând astfel transparența, claritatea și imparțialitatea controlului din partea statului

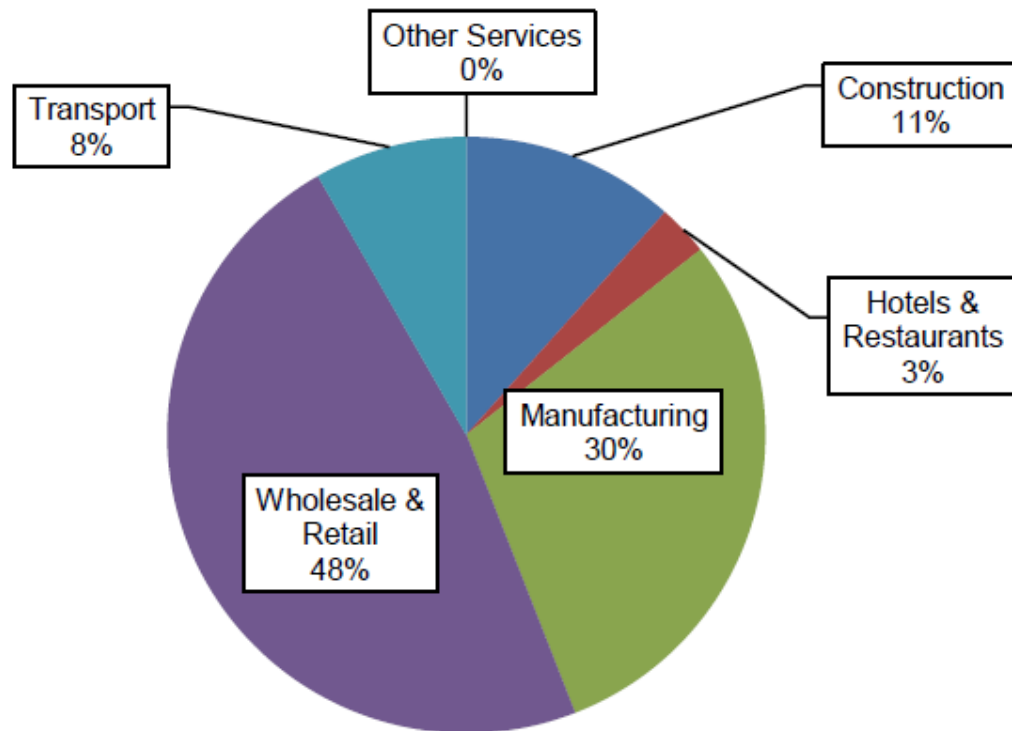
- **Implementarea reformelor a constituit o provocare.** Capacitățile insuficiente de implementare au constrâns și eficacitatea reformelor. Pe lângă aceasta, câteva cazuri răsunătoare de proastă protecție a drepturilor de proprietate în sectorul financiar au subminat percepțiile climatului de afaceri (câteva cazuri presupuse și dovedite de „atacuri raider”) fapt care trebuie schimbat fundamental

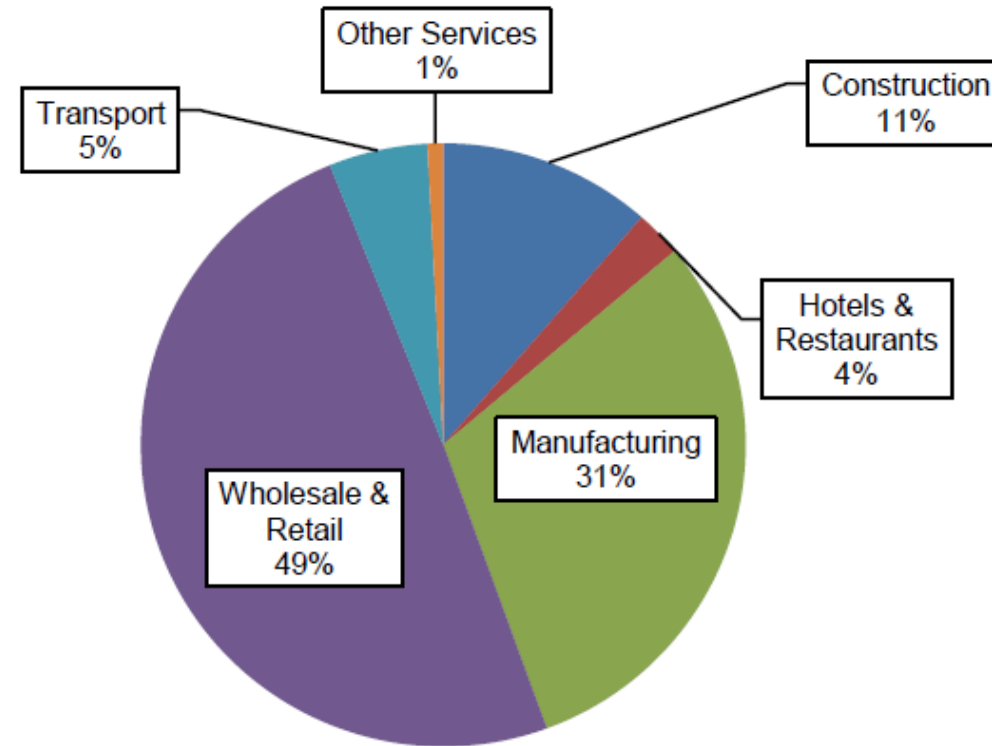
WORLD BANK GROUP

Pentru MOLDOVA

2008 Industry Sample composition (Moldova)

2013 Industry Sample composition (Moldova)

Sector	2008 Sample Description	2013 Sample Description
Construction	Construction	Construction
Hotels/Rest	Hotels and restaurants	Hotels and restaurants
Manufacturing	Manufacturing	Food, Textiles, Garments, Plastics and rubber, Chemicals, Non-metallic mineral products, Basic metals, Metal fabrication, Machinery and equipment, Electronics, Other manufacturing
W&R	Wholesale and retail trade	Wholesale, Retail
Transport	Transport, storage and communication	Transport, storage and communication
Other Svc	Other services	Information technology

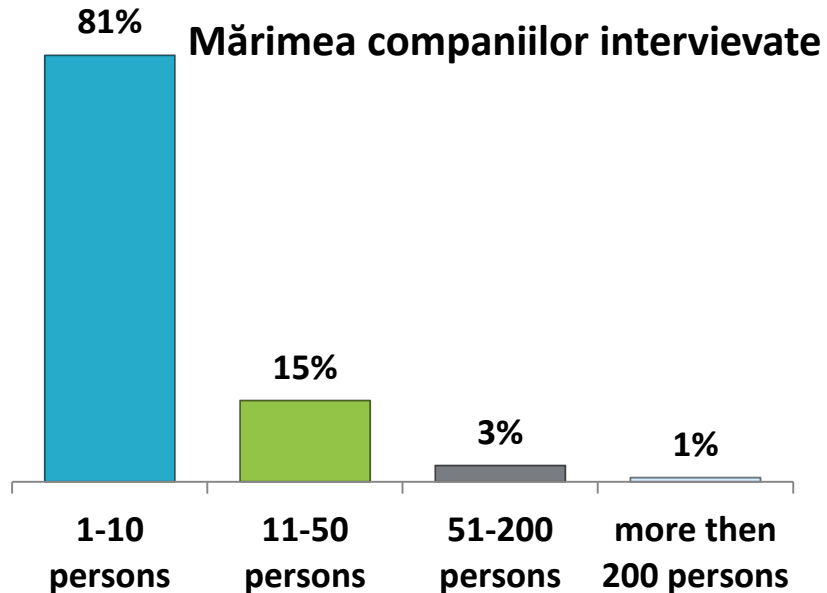
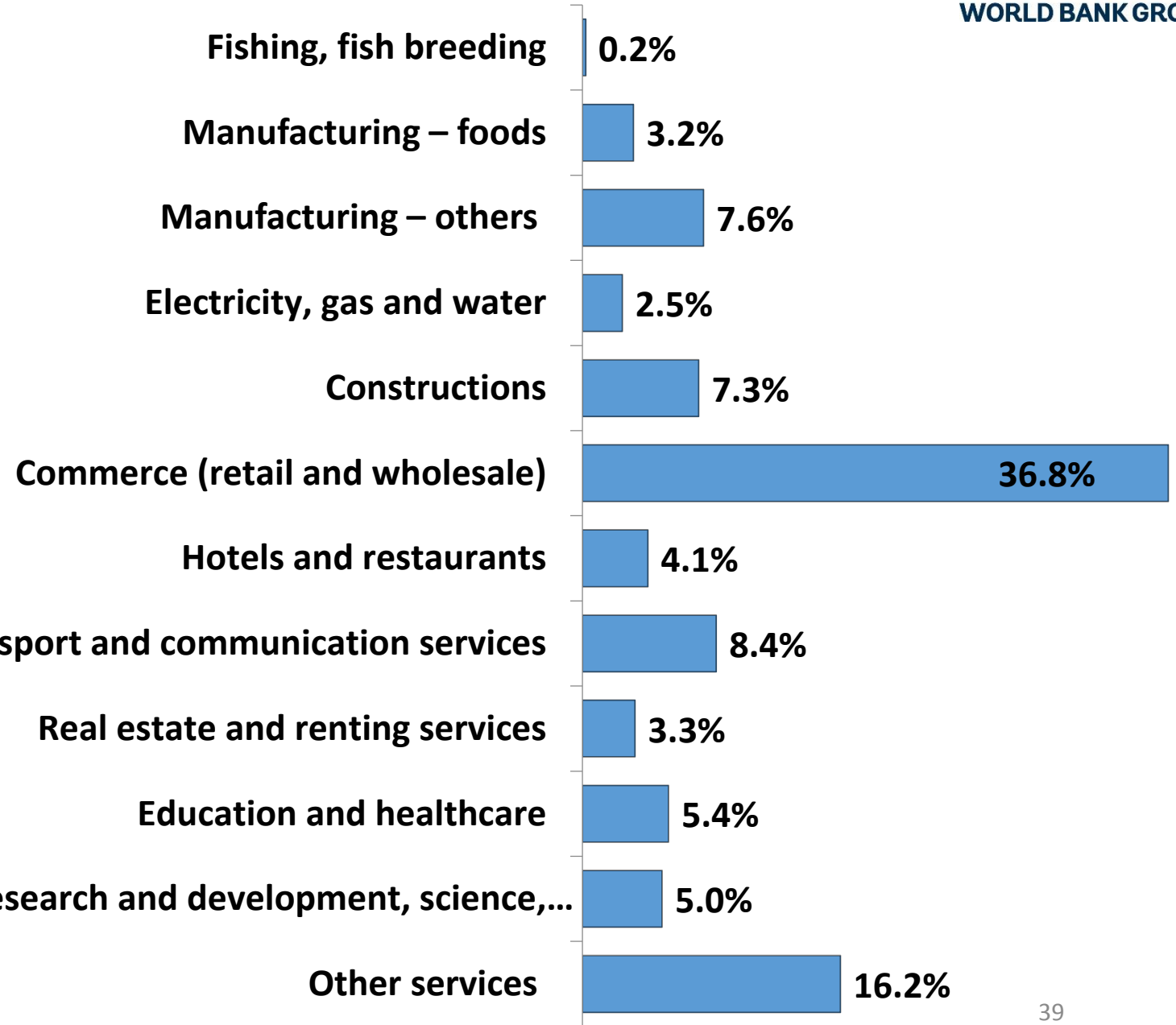

Model al profilului studiului CODB

Componența mostrei din industrie

Forma de organizare juridică a companiei	Cota
Societate cu răspundere limitată (SRL)	89%
Societate pe acțiuni (S.A.)	5%
Întreprindere de stat sau municipală	4%
Altele	2%

Proprietatea companiilor	Cota
Proprietar privat, național	98%
Persoane juridice sau fizice străine	1%
Mixtă	1%

Regiunile studiului BEEPS

The table below presents the country composition of the ECA region and the four sub-regions.

The ECA average (ECA) includes all 29 countries:	Caucasus (CAU)	Central Asia (CAS)	Western Balkans (WBL)	Western FSU (WFS)	European Union (E11)
Albania (Alb), Armenia (Arm), Azerbaijan (Aze), Belarus (Bel), Bosnia and Herzegovina (BiH), Bulgaria (Bul), Croatia (Cro), Czech Republic (Cze), Estonia (Est), FYR Macedonia (Mac), Georgia (Geo), Hungary (Hun), Kazakhstan (Kaz), Kosovo (Kos), Kyrgyz Republic (Kyr), Latvia (Lat), Lithuania (Lit), Moldova (Mol), Montenegro (Mon), Poland (Pol), Romania (Rom), Russia (Rus), Serbia (Ser), Slovak Republic (Slk), Slovenia (Sln), Tajikistan (Taj), Turkey (Tur), Ukraine (Ukr), and Uzbekistan (Uzb).	Armenia Azerbaijan Georgia	Kazakhstan Kyrgyzstan Tajikistan Uzbekistan	Albania Bosnia & Herzegovina FYR Macedonia Kosovo Montenegro Serbia	Belarus Moldova Ukraine	Bulgaria Croatia Czech Republic Estonia Hungary Latvia Lithuania Poland Romania Slovak Republic Slovenia

NOTE: Russia and Turkey are not included in any of sub-regions, while being included in the ECA average. Croatia joined the EU in 2013. However, for comparison purposes Croatia is included in the EU-11 sub-regional comparison in 2008 as well, even though it was not yet an EU member at that time. Accordingly, Croatia is also *not included* in the WBL sub-regional estimate, even though it still belonged in this group of countries in 2008.

Corupția și captura de stat

- Definiția generală a **capturii de stat** este „...eforturile companiilor de a modela legi, politici și regulamente ale statului spre propriul avantaj, oferind avansuri ilicite private oficialităților publice”.
- **Captura de stat** se mai produce atunci când persoanele fizice sau juridice puternice utilizează „...mijloace legitime și transparente” pentru a refuza acces către oficiali a grupurilor concurente.
- **Captura de stat** se mai produce atunci când „...frontierele neclare între interesele politice și de afaceri ale funcționarilor de stat” sunt exploatare de grupuri specifice și funcționarii de stat pentru avantaje reciproce din contul societății în cauză.
- Diferențind **captura de stat** de **corupție**, consensul literaturii empirice este că ultima se preocupă de gradul în care **plătitorul de mită folosește legile, regulile și regulamentele existente pentru a înclina balanța în favoarea sa**, în timp ce **captura de stat se referă la eforturile corupte de a influența modul în care legile, regulile și regulamentele sunt modelate și implementate.**
- **Rezultatele studiului arată că plata mitelor în timpul interacțiunilor între mediul de afaceri și stat ar putea fi o problemă mai mică decât captura de stat.** Spre deosebire de aceste măsuri de corupere administrativă, percepția capturii de stat s-a înrăutățit dramatic între 2005 și 2013. Procentul respondenților care au spus că plățile private, cadourile sau alte beneficii care ar putea avea impact asupra înțelegerilor cu **deputații, oficialii guvernului și reprezentanții autorităților locale** a sporit de la 12-16 procente în 2005 tocmai până la 53-56 procente în 2013. În timp ce studiul a constatat că mai puține companii au încercat să-și asigure contracte guvernamentale în 2013, acei ce au făcut-o au fost nevoiți să plătească mite mai mari și recompense financiare oficialilor publici. Acești factori, cel mai probabil, au contribuit la creșterea din continuare a importanței relative a instabilității politice în calitate de obstacol în activitatea companiilor.